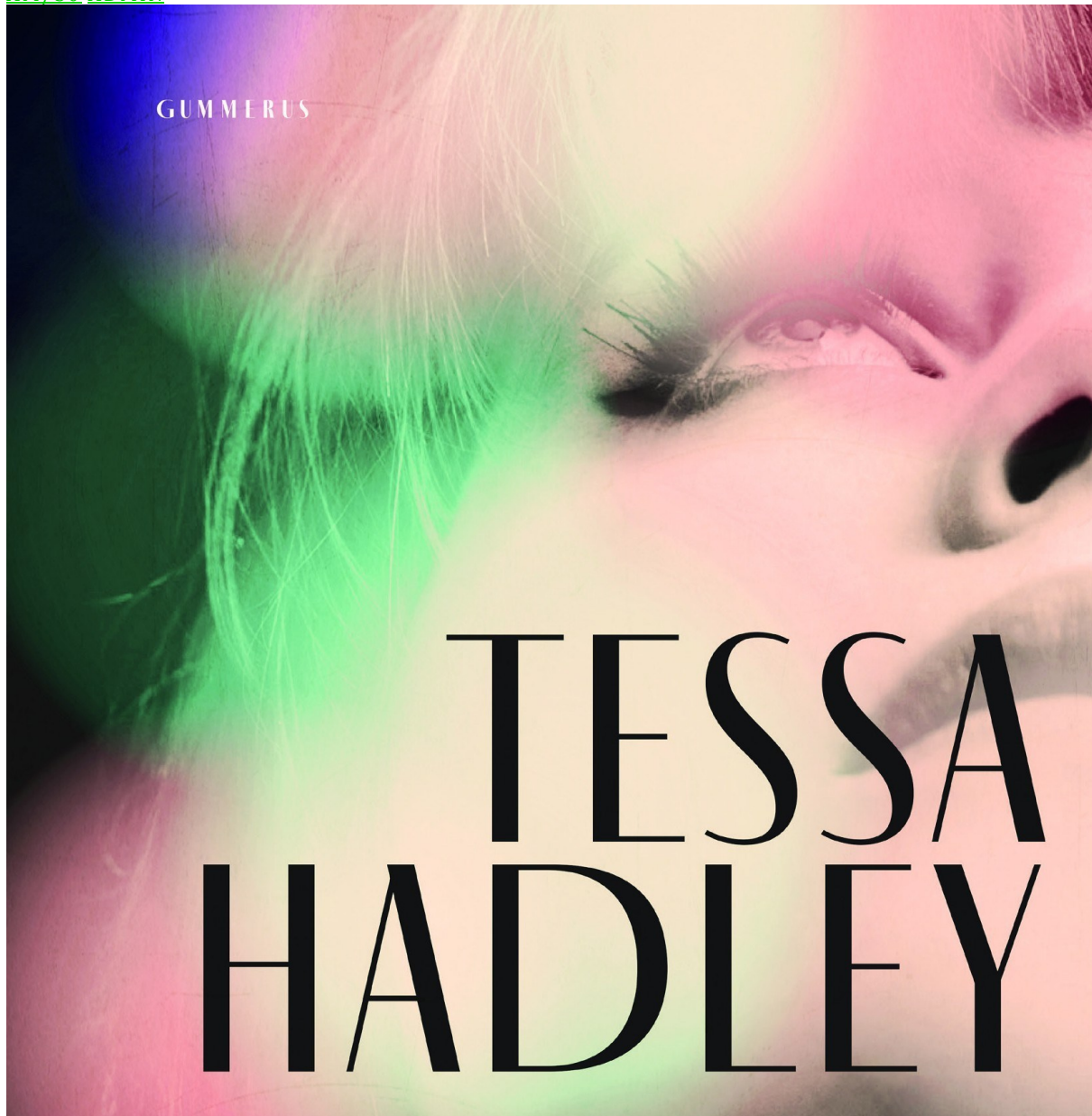

Tessa Hadley (suom. Marianna Kurtto): Vapaa rakkaus

AM/30 ADMIN

Yllätysten älykäs kavalkadi – RIITTA VAISMAA

Aluksi vaikuttaa kuin Tessa Hadleyn *Vapaa rakkaus* olisi viehättävän vetävästi kirjoitettu kuvaus ylemmän keskiluokan elämästä 1960-luvun Lontoon esikaupungissa. Jo sitäkin olisi mukava lukea, niin jouhevasti Hadleyn kynä tekstiä kuljettaa. On peruserhe, juuri sellainen, joita asuu tässä ympäristössä. Perheet seurustelevat keskenään, vaikkeivat ylimpiä ystäviä olisikaan. Viisikymppinen Roger Fischer on sotaveteraani ja entinen diplomaatti, joka tekee hyvää joskaan ei järjin kunnianhimoista

uraa ulkoministeriössä. Phyllis on pian neljäkymmentä täyttävä kotirouva, joka on suhteellisen tyytyväinen elämäänsä, vaikka käy vain tavan vuoksi niin rouvasväen kuin kirkonkin kerhoissa. Kömpelöä teini-ikää elävä Colette ei millään muotoa vastaa sellaista tyttöä, jolle äiti on tunnetun kirjailijan mukaan antanut nimen.

Yhdeksänvuotias kuopus Hugh on äidin kultapoika, jota ollaan brittitapaan pian lähettämässä sisäoppilaitokseen. Kaikki on siis ihan niin kuin asiaan kuuluu.

Perhe on hieman vastentahtoisesti kutsunut vasta Lontooseen muuttaneen vanhempien ystäväperheen pojan tervetuloillallisille. Vielä vastentahtoisemmin, myöhästyneenä ja kapakan kautta saapuu boheemi ja vähän epäsiisti kaksikymppinen Nicholas, jolle ei juuri mikään Phyllisin perinteisestä ruokapöydästä tahdo kelvata. Rogerin tarjoama alkoholi kylläkin.

Puhelin soi, ja naapuri vaatii Phyllisiä lähtemään pimeässä etsimään poikansa kadonnutta sandaalia. Juttu on kaikkien mielestä aivan pötkö. Kun Nick lupaa lähteä mukaan, tämä, Phyllis ja lapset suuntaavat pimeään ja märkään puutarhaan. Täysin epätodennäköisesti sandaali löytyy ja Nick suutelee Phyllistä tai toisin päin. Sen jälkeen mikään ei ole ennallaan, vaikka kukaan ei sitä vielä aavistakaan. Uusi suudelma vaihdetaan kylpyhuoneessa siistiydyttyessä. Nick saa kastuneen ja likaisen paitansa sijaan lainaksi Rogerin paidan.

Toisen suudelman jälkeen Phyllisin elämä mullistuu. Ei hän heti osaa ajatella koko maailmansa myllertyvän. Hadleyn kiehtovaa keveyttä kuvaa, kun Phyllis ajatelee, ettei hänellä olekaan koskaan ollut rakastajaa. Jospa tässä olisi sellainen. Keskiviikkoisin olisi helppo järjestää aikaa niin, ettei kukaan huomaisi mitään. Pieni seikkailu sopisi vähän ikävystyneelle kotirouvalle.

Tessa Hadley osaa todella yllättää ja useamman kerran. Hän on äärettömän taitava ihmissuhteiden ja perhedynamiikan kuvaaja. Hän osoittaa, miten yhden muuttuminen muuttaa kaikki muutkin. Ensimmäinen yllätys on, että dominoefektin panee liikkeelle alkuun hieman höpsöksi ja pinnalliseksi kuvattu Phyl. Kun aikaa on kulunut, kukaan ei halua paluuta entiseen. Ei edes Roger, vaikka hän sellaista haparoiden yrittääkin.

Vapaa rakkaus on verraton ajankuva. Mainiota on, että 1960-luvun aatteet ja elämäntavat kuvataan jo keski-ikää lähenevän Phyllisin kautta. Hän on väärää sukupolvea. Hän voisi olla hippien ja Nickinkin äiti. Vapaan rakkauden kokemus on nuorempien sukupolvikokemus.

Kun Phyl ensi kertaa kulkee itselleen täysin vieraassa ympäristössä Nickin huolella silitetty paita paperikääreessä, hän on se, joka vaaleudessaan ja hienostorouvan

vaatetuksessaan erottuu katukuvasta. Tessa Hadleyn huumori ja kerronnan viehättävä keveys korostaa Phylin silmien avautumista. Miljööön hieno kuvaus tukee Phylin elämän muutosta. Hän ei ole tiennyt, että Lontoossa on köyhiä, monia etnisyyksiä, huumeiden käyttäjiä ja villkasta katuelämää. Tätä kaikkea hän havainnoi kuin pikkutyttö, vaikka samalla silmät alkavatkin avautua ja maailma avartua. Phyllis ja Roger ovat avioliittonsa alussa asuneet Kairossa, mutta Phyllis ei ole diplomaatin rouvana kohdannut ainuttakaan tummaihoista.

Ensimmäisestä käynnistä Nickin asuma-alueella alkaa Phyllisin yhteiskunnallinen ja seksuaalinen herääminen. Pian on selvää, että Nick on paljon enemmän kuin vaihtelua tuova keskiviikkorakastaja. Ei tarvita montakaan keskiviikkoa, kun Phyllis lähtee kotoaan ilman edes hammasharjaa eikä palaa takaisin.

Phyllis osoittautuu itsenäiseksi. Hän ottaa uuden elämänsä haltuun eikä säikähdä suuriakaan muutoksia. Nickiltä kestää kauemmin orientoitua uusiin elämäntilanteisiin, joihin yhteiselo Phylin kanssa johtaa ja jotka tarjoavat yhden Hadleyn monikerroksinen *Vapaan rakkauden* suurista yllätyksistä. Hadley käy kiinnostavasti läpi poliittisen ja yksityisen rajaa. Phyl ei suinkaan lähde mukaan kaikkeen ympärillään näkemäänsä ja kokemaansa. Hän luo uudessa elinpiirissään itselleen oman elämäntapansa. Hän ei ripustaudu sen enempää aatteisiin kuin Nickiinkään.

Uuden yllätyksen Hadley tuo *Vapaaseen rakkauteen*, kun Phylin ja Rogerin tytär Colette ottaa elämänsä omiin käsiinsä ja samalla laajentaa kuvaa toisenlaisesta elämästä.

Lukiota käyvää älykköä, kymppin tyttöä, alkavat kiinnostaa äitinsä valinnat. Hiljalleen koulusta tulee toisarvoista. Colette sanoo oppivansa elämästä, ja hän tekeekin omat valintansa eikä lopulta jäljittele äitiään. Coletten valinnat tuovat mukaan kiinnostavasti taas uuden ihmissuhteen, jossa ikäero ei ole merkittävä.

Ison yllätyksen tarjoaa yllättäen myös Roger. Hän on koko ajan kantanut salaisuutta, joka on merkinnyt hänelle perheen elämän muutoksissa muutakin kuin hylätyksi tulemistä ja yksinäisyyttä. Rogerin salaisuus liittyy Nickiin, joka tosin ei romaanin aikana saa asiasta tietää. Salaisuus vaikuttaa paljon myös Phyliin ja tämän suhteeseen Nickiin. Hän kuitenkin haluaa pitää uuden elämänsä ja saavutetun vapautensa, vaikka saakin elättää itsensä hanttihommilla. Hadleyn oivaltava henkilökuvaus osoittaa, ettei oikealla ja väärällä ole selvää rajaa.

On harvinainen nautinto lukea *Vapaan rakkauden* kaltainen älykäs, viisas ja sujuva teos. Marianna Kurton suomennos tekee ansaittua oikeutta hienolle romaanille.

Walesissa asuva Tessa Hadley (s. 1956) aloitti kirjailijan uransa noin 40-vuotiaana. Hän on kirjoittanut kahdeksan romaania ja kolme novellikokoelmaa. *Vapaa rakkaus* on ensimmäinen suomennos. Hadleyn lasketaan kuuluvan brittiläisen nykykirjallisuuden tärkeimpiin tekijöihin.

Tessa Hadley: *Vapaa rakkaus* (Free Love). Suom. Marianna Kurtto. Gummerus 2023.
317 s.

Riitta Vaismaa on kirjallisuuskriitikko